

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/25/2023
Identifikačné číslo spisu:	8122205114
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8122205114.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti: PREŠOV REAL, s.r.o., Prešov, Slovenská 40, IČO: 31 722 814, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Brösl & Čentík s.r.o., Košice - mestská časť Juh, Rázusova 1, IČO: 50 560 611, proti žalovanej: 1/ obchodnej spoločnosti T & J Tennis club s. r. o., Prešov, Nábřežná 5, IČO: 44 611 587 a žalovanej 2/ obchodnej spoločnosti TENISKA s. r. o., Prešov, Nábřežná 5, IČO: 52 805 280, obe zastúpené advokátskou kanceláriou JUDr. Patrik HOLINGA s.r.o., Košice - mestská časť Staré Mesto, Hrnčiarska 2/A, IČO: 36 856 967, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 21Cb/53/2022, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 25. augusta 2022 č. k. 5Cob/47/2022-312, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovanej 1/ a žalovanej 2/ n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 18. júla 2022 č. k. 21Cb/53/2022-292 (ďalej len „uznesenie súdu prvej inštancie“) rozhodol tak, že prvým výrokom zamietol návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, druhým a tretím výrokom nepriznal žalovaným nárok na náhradu trov konania a posledným štvrtým výrokom rozhodol, že žalobkyňa nemá voči žalovaným nárok na náhradu trov konania. Žalobkyňa sa v konaní domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd žalovaným uložil povinnosť vypratať určité nehnuteľnosti vo vlastníctve Mesta D., ktoré prenajal žalovanej 1/, pričom táto časť z nich v rozpore s nájomnou zmluvou prenechala žalovanej 2/. Žalobkyňa a Mesto D. odstúpili od nájomnej zmluvy, no žalované naďalej užívajú nehnuteľnosti, čím vzniká žalobkyni škoda v podobe bezdôvodného obohatenia, ušlého zisku na prípadnom nájomnom a zároveň sa mu tým obmedzuje vlastnícke právo.

2. Súd prvej inštancie zamietol návrh žalobkyne z dôvodu, že navrhované neodkladné opatrenie predstavuje konečnú, a nie dočasnú úpravu pomerov, čo je vzhľadom na charakter existujúceho vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanými (nájomný vzťah so žalovanou 1/, s ktorým súvisí vzťah so žalovanou

2/), neprípustné.

3. O odvolaní žalobkyne podanom proti uzneseniu súdu prvej inštancie v rozsahu I. a IV. výroku rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 25. augusta 2022 č. k. 5Cob/47/2022-312 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Odvolací súd prvým výrokom uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a druhým výrokom rozhodol, že stranám sporu nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že žalobkyňa neosvedčila potrebu bezodkladnej úpravy pomerov medzi stranami sporu, keďže z opisu skutkového stavu a z predložených dôkazov nevyplýva prvok naliehavosti a nevyhnutnosti. Z návrhu a dôkazov rovnako nevyplýva, že konaním žalovaných (neoprávneným užívaním a neodovzdaním nehnuteľností) dochádza k porušovaniu alebo ohrozovaniu práv alebo oprávnených záujmov žalobkyne, čo má potvrdzovať aj spochybňovanie platnosti odstúpenia od nájomnej zmluvy žalovanou 1/ a nezmienenie žalobkyne, že by jej žalovaná 1/ nájomné ďalej neuhrádzala. Konštatoval, že štandardným prostriedkom na odstránenie žalobkyňou tvrdeného protiprávneho stavu v podobe neoprávneného užívania nehnuteľného majetku žalovanými je žaloba o vypratanie nehnuteľností, pričom uvedenému účelu, bez potreby bezodkladnej úpravy pomerov medzi stranami sporu, nemá slúžiť neodkladné opatrenie. Podľa názoru odvolacieho súdu nemožno nariadiť navrhované neodkladné opatrenie bez vyjadrenia žalovaných k posudzovanej veci a bez možnosti im poskytnúť priestor pre uplatnenie kvalifikovanej procesnej obrany. Poukázal na to, že žalobkyňa nekonkretizovala a nepreukázala spôsobenie nenahraditeľnej materiálnej škody a majetkovej ujmy jej a Mestu D. konaním žalovaných a rozhodujúcou pre nariadenie neodkladného opatrenia nemôže byť okolnosť, že je známy víťaz obchodnej verejnej súťaže na užívanie nehnuteľností a výška nájomného.

5. Proti napadnutému uzneseniu podala žalobkyňa v celom rozsahu a v zákonom stanovenej lehote (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP navrhujúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Namietala, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je arbitrárne, svojvoľné, nepreskúmateľné, nedostatočné, nepresvedčivé a neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, nakoľko je objektívne nemožné z odôvodnenia zistiť dôvody podstatné pre rozhodnutie, akými úvahami sa súd pri hodnotení argumentov a dôkazov spravoval, ako aj objektívne nemožné oboznámiť sa s právnym posúdením skutkového stavu. Mala za to, že odvolací súd sa s ňou uvedenými kľúčovými skutočnosťami a dôkazmi nevysporiadal, resp. dostatočne neodôvodnil ich možnú irelevantnosť vo vzťahu k nariadeniu neodkladného opatrenia.

6. Uvedeným všeobecným záverom predchádzalo zopakovanie skutkových tvrdení, ako aj uvedenie nových (odsek 4. až 8. dovolania) a následne aj uvedenie konkrétnejších tvrdení a argumentov, ktoré smerujú priamo proti napadnutému uzneseniu. Dovolateľka prv reagovala na konštatovanie odvolacieho súdu, že z návrhu a dôkazov nevyplývalo, že konaním žalovaných dochádza k porušovaniu alebo ohrozovaniu jej práv alebo oprávnených záujmov. Žalované podľa žalobkyne fakticky bránia žalobkyni a Mestu D. nakladaniu s verejným majetkom, ide tak o bránenie výkonu vlastníckych práv Mesta D., vrátane držby a disponovania s predmetom nájmu, čo je hrubým zásahom do práv a oprávnených záujmov Mesta D., ako aj žalobkyne. Ak došlo k ukončeniu nájomnej zmluvy a žalované odmietajú vypratať predmet nájmu, je dané konštatovanie súdu zmätočné a arbitrárne. Neodkladné opatrenie je spravidla opodstatnené, ak navrhovateľovi hrozí vznik alebo rozširovanie škody či inej ujmy, dochádza k porušovaniu alebo ohrozovaniu jeho práv a oprávnených záujmov, prípadne hrozí zhoršenie jeho právnej pozície do takej miery, že sa mu viac neoplatí uchádzať o konečnú súdnu ochranu. Uvedené konštatovanie odvolací súd oprel o skutočnosť, že žalobkyňa netvrdila, že by jej žalovaná 1/ neuhradila nájomné. Na to dovolateľka uvádza, že aktuálna úprava neodkladného opatrenia nestanovuje pre jeho nariadenie hrozbu škody, resp. majetkovej ujmy. Odvolací súd nezdôvodnil, akým výkladom ustanovení CSP dospel k záveru o potrebe preukázania, či osvedčenia hrozby majetkovej ujmy na strane žalobkyne ako nevyhnutnej podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia. Taktiež nezdôvodnil, prečo opomenul osvedčený zásah do vlastníckeho práva Mesta D. a práv a oprávnených záujmov žalobkyne

ako správkyne majetku Mesta D..

7. Za nepresvedčivý a nepreskúmateľný v napadnutom rozhodnutí považuje dovolateľka poukaz na skutočnosť, že žalované spochybňujú platnosť odstúpenia, nakoľko spochybňovanie nároku je prirodzenou súčasťou civilného sporového konania. Ak týmto odôvodňuje odvolací súd nenariadenie neodkladného opatrenia, tak by ho nebolo možné nariadiť takmer nikdy, keďže takéto rozporovanie možno aplikovať v každom spore. Navyše odvolací súd nezdôvodnil relevantnosť spochybňovania platnosti odstúpenia vo vzťahu k predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia. Poukaz na skutočnosť, že žalované spochybňujú platnosť odstúpenia, nemožno považovať za vysporiadanie sa s argumentáciou a dôkazmi označenými žalobkyňou. Platí to o to viac, ak žalobkyňa argumentáciu žalovaných k rozporovaniu platnosti odstúpenia vyvrátila skutkovými tvrdeniami a dôkazmi.

8. Dovolateľka poukázala na to, že predloženými dôkazmi osvedčila rozhodujúce skutočnosti (odsek 5. a 20. dovolania), avšak z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je možné zistiť, prečo odvolací súd nepovažoval dôkazy za dostačujúce pre osvedčenie trvania nárokov žalobkyne, nevysporiadal sa s nimi a rovnako ani s argumentáciou dovolateľky.

9. Za nepreskúmateľný, arbitrárny a popierajúci samotný zmysel, účel a znenie právnej úpravy inštitútu neodkladného opatrenia považuje odvolateľka názor odvolacieho súdu, že neodkladné opatrenie nemožno nariadiť bez vyjadrenia žalovaných k posudzovanej veci a bez možnosti im poskytnúť priestor pre uplatnenie kvalifikovanej procesnej obrany.

10. Súd prvej inštalácie doručil žalovaným dovolanie a umožnil im sa k nemu vyjadriť v lehote 15 dní od doručenia dovolania. Dovolanie bolo žalovaným doručené 15. decembra 2022, pričom ich vyjadrenie bolo súdu doručené elektronickými prostriedkami 19. januára 2023, teda po súdom určenej lehote. Z uvedeného dôvodu naň Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) nebude prihliadať. Hoci sa dovolateľka vyjadrila k danému vyjadreniu žalovaných, nebude naň prihliadať, keďže neprihliada na podanie žalovaných, ku ktorému sa dovolateľka vyjadrovala. Rovnako tak najvyšší súd postupuje aj vo vzťahu k tzv. dovolacej duplike žalovaných. Navyše súd prvej inštalácie ani najvyšší súd nevyzýval žalované na vyjadrenie k tzv. dovolacej replike dovolateľky.

11. Najvyšší súd, ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok dovolateľky treba odmietnuť [§ 447 písm. c) CSP].

12. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Úspešné uplatnenie dovolania je nevyhnutne podmienené okrem iného záverom najvyššieho súdu o prípustnosti dovolania. Predpokladom prípustnosti dovolania pre tzv. vady zmätočnosti podľa § 420 CSP je, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí. Najvyšší súd tak musí skúmať, či napadnuté uznesenie má povahu niektorého zo zákonom predpokladaných rozhodnutí umožňujúcich najvyššiemu súdu ako súdu dovolaciemu uskutočniť ďalší prieskum dovolania spočívajúci najmä v prieskume dôvodnosti dovolania.

14. Z návrhu dovolateľky na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že sa domáha vypratania nehnuteľnosti vo vlastníctve Mesta D., ktoré malo Mesto D. prenajať žalovanej 1/. Tu je potrebné poukázať na to, že dovolateľka až v dovolacom konaní tvrdila, že je správcou majetku Mesta D.. Ako vyplýva zo zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, práve správca majetku obce (mesta) disponuje súhrnom oprávnení a povinností k majetku, ktorý mu obec zverila do správy a vo vzťahu ktorému je zákonne splnomocnený na konanie pred súdom. Keďže v konaní nevyšlo najavo,

že by dovolateľka konala v mene Mesta D. ako správca majetku, nemožno z toho vyvodit', že by konaním žalovaných vo vzťahu k majetku Mesta D. došlo k porušeniu alebo ohrozeniu práv alebo oprávnených záujmov dovolateľky. Z toho dôvodu nemohol súd ani vysloviť porušenie alebo ohrozenie práv Mesta D. (viď uznesenie najvyššieho súdu z 30. mája 2018 sp. zn. 1Cdo/86/2017).

15. Neodkladné opatrenie by v prípade jeho nariadenia na podklade dovolateľkinho návrhu mohlo byť vzhľadom na § 325 ods. 2 písm. d) CSP po obsahovej stránke totožné s výrokom vo veci samej o nároku podľa § 126 ods. 1 OZ. V tomto prípade však súd prvej inštancie svojím rozhodnutím zamietol návrh, pričom rozhodnutie súdu prvej inštancie odvolací súd potvrdil. Z rozhodnutí súdov nižšieho stupňa však vyplýva, že súdy nerozhodli o veci samej, keď neodkladné opatrenie inak totožné s prípadným výrokom vo veci samej nebolo nariadené, a to z dôvodu neprípustnosti rozhodovania o spore medzi stranami sporu neodkladným opatrením. Prípadné ďalšie konanie začaté na podklade žaloby o vypratanie nehnuteľnosti by tak nebolo zastavené podľa § 161 ods. 2 CSP pre nedostatok neodstrániteľnej procesnej podmienky spočívajúcej v prekážke res iudicata, a to aj bez zmeny skutkových tvrdení týkajúcich sa nároku uplatnených už skôr v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Preto ani účel sledovaný dovolateľkou pri podávaní návrhu nebol uznesením súdu prvej inštancie vyčerpaný. Vzhľadom na povahu rozhodnutí súdov nižšieho stupňa a dôvody, na ktorých sú postavené, napadnuté uznesenie nekonzumuje vec samu. Keďže zo strany súdov nižšieho stupňa došlo k vecnému prejednaniu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom je naďalej prípustná žaloba vo veci samej bez hrozby prípadného neúspechu v spore z dôvodu prekážky res iudicata, nejedná sa ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí ako ho predpokladá § 324 ods. 1 CSP. Pritom najvyšší súd vychádzal z ustálenej praxe najvyššieho súdu (5Obdo/76/2016, 8Cdo/83/2017, R 21/2018, 1Obdo/47/2020, 1Obdo/78/2020, argumentum e silentio k záverom z 1VObdo/2/2021 a k záverom z R 69/2018). Konštatuje tak, že nie je daná prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

16. Vzhľadom na vyššie uvedené, najvyšší súd nepristúpil k prieskumu dôvodnosti dovolateľkou uplatnených dovolacích dôvodov a dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

17. Hoci žalované mali vzhľadom na prvý výrok tohto rozhodnutia plný úspech v dovolacom konaní, nárok na náhradu trov tohto konania im nepriznal. Dôvod vyplýva z odseku 10. odôvodnenia tohto rozhodnutia, a teda pre neprihliadnutie na podania strán sporu urobených v dovolacom konaní, s výnimkou samotného dovolania. Najvyšší súd k tomu navyše uvádza, že na rozdiel od súdov nižšieho stupňa nemusí ako dovolací súd podľa § 451 ods. 3 CSP rozhodnutie o trovách dovolacieho konania odôvodňovať, a to v prípade zastavenia dovolacieho konania alebo odmietnutia dovolania, čo je aj tento prípad.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.